

Temanotat

Russland: Jehovas vitner

LANDINFO

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

© Landinfo 2018

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgata 33 A

Postboks 2098 Vika

0125 Oslo

Tel: 23 30 94 70

E-post: landinfo@landinfo.no

www.landinfo.no

Om Landinfos temanotater

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos temanotater er basert på opplysninger fra nøye utvalgte kilder. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

Temanotatene bygger på både skriftlig og muntlig kildemateriale. En del av informasjonen som formidles, er innhentet gjennom samtaler med kilder på informasjonsinnhentingsreiser. Landinfo tilstreber bredde i kildetilfanget, og så langt mulig er det innhentet informasjon fra kilder som arbeider uavhengig av hverandre. Alt benyttet kildemateriale er fortløpende referert i temanotatene. Hensyn til enkelte kilders ønske om anonymitet er ivaretatt.

Notatene gir ikke et uttømmende bilde av temaene som undersøkes, men belyser problemstillinger som er relevante for UDIs og UNEs behandling av utlendingssaker.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos temanotater gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

About Landinfo's reports

The Norwegian Country of Origin Information Centre, Landinfo, is an independent body within the Norwegian Immigration Authorities. Landinfo provides country of origin information (COI) to the Norwegian Directorate of Immigration (Utlendingsdirektoratet – UDI), the Immigration Appeals Board (Utlendingsnemnda – UNE) and the Norwegian Ministry of Justice and Public Security.

Reports produced by Landinfo are based on information from carefully selected sources. The information is collected and analysed in accordance with [common methodology for processing COI](#) and [Landinfo's internal guidelines on source and information analysis](#).

To ensure balanced reports, efforts are made to obtain information from a wide range of sources. Many of our reports draw on findings and interviews conducted on fact-finding missions. All sources used are referenced. Sources hesitant to provide information to be cited in a public report have retained anonymity.

The reports do not provide exhaustive overviews of topics or themes, but cover aspects relevant for the processing of asylum and residency cases.

Country of Origin Information presented in Landinfo's reports does not contain policy recommendations nor does it reflect official Norwegian views.

SUMMARY

On April 20th, 2017 the Russian Supreme Court upheld a decision to classify the Jehovah's Witnesses as an extremist organization and to ban all their activities in the Russian Federation. After the decision, about 65 persons are under investigation for their activities and 25 persons are in custody. So far, there has not been any convictions of Jehovah's Witnesses activities after the Supreme Court ruling.

SAMMENDRAG

Russisk høyesterett avsa en dom 20. april 2017, der de erklærte Jehovas vitners administrative senter for å være en ekstremistisk organisasjon. Samtidig ble organisasjonen erklært forbudt sammen med 395 andre lokale Jehovas vitnerorganisasjoner i Russland. Etter at dommen ble avsagt, er 65 medlemmer av Jehovas vitner under etterforskning for sin aktivitet og 25 av disse sitter i varetekt. Ingen har foreløpig blitt domfelt for sin aktivitet etter at russisk høyesterett fattet sin dom.

INNHold

1. Innledning	6
2. Generelt om Jehovas vitner	6
2.1 Jehovas vitner i Russland, antall og bosted	7
3. Høyesteretts beslutning i april 2017	7
3.1 Reaksjoner mot Jehovas vitner før høyesterettsdommen	8
3.2 Forskjellen i reaksjoner mot Jehovas vitner før og etter Høyesteretts beslutning ..	9
4. Hvordan driver Jehovas vitner sin aktivitet etter at det generelle forbudet kom?	10
5. praksis etter at det generelle forbudet kom	11
5.1 Saker under etterforskning.....	11
5.2 Andre reaksjoner mot Jehovas vitner enn anklager om deltakelse.....	11
5.3 Hvem er mest utsatt for reaksjoner fra myndighetene?	12
5.4 Geografiske variasjoner	12
6. Muligheten til å få bistand ved overgrep	12
7. Jehovas vitners oversettelse av Bibelen er stemplet som ekstremistisk	13
8. Referanser	14
8.1 Skriftlige kilder	14
8.2 Muntlige kilder	15

1. INNLEDNING

Russlands høyesterett avsa 20. april 2017 en dom som erklærte Jehovas vitner for å være en ekstremistisk organisasjon og forbød samtlige av organisasjonens aktiviteter på russisk territorium.

Dette temanotatet tar først for seg enkelte fakta om Jehovas vitner. Deretter gis en kort redegjørelse for høyesterettsdommen. Temanotatet beskriver videre situasjonen for Jehovas vitner i Russland før høyesterettsbeslutningen.

Hovedvekten av notatet handler om situasjon for Jehovas vitner i Russland i dag; hvorvidt medlemmene fortsatt kan drive sin aktivitet og hvilke reaksjoner de har møtt fra myndighetshold etter at høyesterett avsa sin dom.

Mye av informasjonen i dette notatet kommer fra Forum 18 News Service. Forum 18 er en norsk menneskerettighetsorganisasjon som arbeider for tros- og religionsfrihet. Nyhetstjenesten deres, Forum 18 News Service, er en kristen nyhetstjeneste som via Internett og e-post rapporterer om trusler og handlinger som motarbeider retten til trosfrihet. Rapporteringene gjøres uavhengig av religiøs tilhørighet. Nyhetstjenesten konsentrerer seg i hovedsak om stater i tidligere Sovjetunionen, inkludert Sentral-Asia og Øst-Europa, men har også publisert rapporter om Tyrkia, Myanmar, Kina (inkludert Xinjiang), Laos, Mongolia, Nord-Korea og Vietnam (Wikipedia 2017).

Forum 18 er en av få aktører som følger situasjonen til Jehovas vitner nært, og som regelmessig rapporterer om deres situasjon. Det er Landinfos vurdering at Forum 18 er svært godt oppdatert. Landinfo har supplert med informasjon fra andre kilder, blant annet fra den russiske organisasjonen SOVA (Center for Information and Analysis). SOVA er en Moskva-basert organisasjon som forsker på blant annet nasjonalisme og rasisme. Landinfo har tidligere hatt møter med organisasjonen i Moskva og har stor tillit til deres arbeid.

I tillegg har Landinfo vært i kontakt med en representant for European Association of Jehovah's Witnesses i Moskva som har supplert med detaljert informasjon om Jehovas vitners situasjon. Dette er trolig den kilden som sitter med mest kunnskap om Jehovas vitner i Russland.

2. GENERELT OM JEHOVAS VITNER

Jehovas vitner ble etablert i USA i 1870-årene. Først som en bibelstudiegruppe og etter hvert som et trossamfunn. Trossamfunnets navn er hentet fra profeten Jesaja. Jehovas vitners lære har Bibelen som fundament og den leses bokstavelig. Bibelen forstås som Guds ord som inneholder sannheten. Jehovas vitner forholder seg til én Gud og forkaster treenighetslæren. De tar avstand fra alle former for religion og okkultisme som innebærer reinkarnasjon eller spiritisme. Aktive vitner samles to ganger i uka i Rikets sal, som forsamlingshusene kalles. Foredrag, kurs i samtaleteknikk, bibelstudier, filmer og skuespill som belyser bibelske temaer, er blant aktivitetene. Menighetene ledes av såkalte tilsynsmenn, ikke av prester.

Eksklusjon er ifølge Jehovas vitner nødvendig dersom et menighetsmedlem tar avstand fra vitnenes lære eller gjentatte ganger bryter med Guds bud uten å angre.

Vitnene driver systematisk oppsøkende virksomhet. To og to går fra dør til dør og forkynner at Guds rike snart vil overta makten og gjøre jorden til et paradisi. Jehovas vitner unngår inntak av blod, både som mat og ved blodoverføring. Jehovas vitner er aktive i 240 land og hadde 8,3 millioner medlemmer i 2016 (Store norske leksikon 2018).

2.1 JEHOVAS VITNER I RUSSLAND, ANTALL OG BOSTED

Ifølge Jehovas vitner i Russland sin hjemmeside har Jehovas vitner nærmere 172 000 medlemmer i Russland (Jehovah's Witnesses u.å.).

Jehovas vitners hovedkvarter, det administrative senter for Jehovas vitner i Russland, ligger rett utenfor St. Petersburg (Reuters 2017). Senteret har vært registrert som en «sentralisert religiøs organisasjon» siden 1999.¹ Jehovas vitner ble først offisielt registrert under sovjetisk lov i 1991, etter Sovjetunionens fall, men har hatt tilstedeværelse i Russland siden sent på 1800-tallet (Arnold 2016). Organisasjonen var forbudt i sovjettiden, men drev som andre religiøse grupper sin aktivitet i det skjulte. Etter at aktiviteten ble lovlig, kunne de i utgangspunktet drive sin aktivitet over alt. Særlig i St. Petersburg, som har vært kjent som en liberal by, kunne de holde på med sin aktivitet uten problemer (diplomatkilde, e-post oktober 2017).

3. HØYESTERETTS BESLUTNING I APRIL 2017

Russisk høyesterett avsa 20. april 2017 en dom som erklærte Jehovas vitners administrative senter for å være en ekstremistisk organisasjon. Samtidig ble organisasjonen, sammen med 395 andre lokale Jehovas vitner-organisasjoner i Russland, erklært forbudt, etter at Justisdepartementet hadde fremmet en begjæring til Høyesterett (SOVA 2017). Jehovas vitners administrative senter hadde mottatt en formell advarsel om at «engasjement i ekstremistisk aktivitet ikke er tillatt», fra nestleder for den føderale påtalemyndigheten i Den russiske føderasjonen 10. mai 2016 (Arnold 2016).

I Høyesteretts dom heter det at Russland har besluttet å stenge det administrative senteret til Jehovas vitner og dens lokale organisasjoner, og overdra deres eiendommer til den russiske føderasjonen (Reuters 2017). Det russiske justisdepartementet hadde på forhånd hatt en inspeksjon av Jehovas vitners administrasjonssenter i Russland, og rapporterte 27. februar 2017 at senteret brøt loven og viste tegn til å drive med «ekstremistisk virksomhet» (Jehovas vitner 2017). Regionale domstoler hadde på forhånd forbydd flere ti-talls publikasjoner fra Jehovas vitner fordi de var å anse som ekstremistiske (Human Rights Watch 2017). Høyesterett opprettholdt sin dom 17. juli 2017, til tross for at Jehovas vitners forsvarsadvokater argumenterte med at det ikke fantes bevis på «ekstremistisk» aktivitet.

---

¹ «En lokal religiøs organisasjon» kan bli registrert som organisasjon i Russland hvis den har minst ti eller flere medlemmer som er 18 år eller eldre, og som er permanent bostedsregistrert i landet. Lokalt registrerte religiøse organisasjoner har en legal status og kan åpne bankkonto, besitte eiendom, utstede invitasjonsbrev til utenlandske gjester, publisere litteratur, få skattefradrag og utøve forkynnelse i fengsler, på sykehus og i forsvaret (U.S. Department of State 2017, s. 5).

Dommerne i Høyesterett konkluderte med at Jehovas vitners administrative senter og alle registrerte Jehovas vitner-samfunn skulle oppløses, eiendom konfiskeres av staten og at deres aktivitet var å anse som ekstremistisk og ulovlig (Arnold 2017a). Flere hundre individuelle medlemmer av Jehovas vitner og lokale organisasjoner leverte inn egne klager til Høyesterett og anførte at de ikke er del av den opprinnelige rettssaken og hevder at beslutningen bryter med deres rettigheter (Forum 18, e-postutveksling oktober 2017). Ifølge European Association of Jehovah's Witnesses ble klagen fra de mer enn 400 medlemmene av Jehovas vitner avvist av Høyesterett med den begrunnelse at rettighetene til de enkelte borgerne ikke ville bli påvirket av en fremtidig rettsbeslutning. Dette har i praksis vist seg ikke å være tilfelle, siden en rekke saker har blitt etterforsket. Hva russiske myndigheter har sagt utad om at Høyesteretts beslutning av 20. april 2017 ikke rammer enkeltindivider, er dermed i motstrid med praksis overfor enkeltpersoner (e-postkorrespondanse, oktober 2018).

3.1 REAKSJONER MOT JEHOVAS VITNER FØR HØYESTERETTSDOMMEN

Jehovas vitner møtte reaksjoner for sin aktivitet også før russisk høyesterett erklærte organisasjonen for å være ekstremistisk.

U.S. Department of State viser i årsrapporten for 2016 til at det har vært fysiske angrep på Jehovas vitner, pinsevenner, muslimer og jøder. I flere byer i landet har russiske myndigheter oppløst religiøse minoriteter, og spesielt Jehovas vitners menigheter, ofte på grunnlag av at russiske myndigheter anser deres aktiviteter for å være ekstremistiske (U.S. Department of State 2017, s. 2, 10-11).

Russlands «ekstremismelov» og straffelov brukes for å straffe, fengsle og bøtelegge personer som utøver religionsfrihet, straffe organisasjoner for møtevirksomhet og forby publikasjoner om religion. Forum 18 (Arnold 2016) viser til at ekstremismelovgivningen i over ti år har vært den største trusselen mot religions- og trosfriheten i Russland.

De såkalte ekstremismeartiklene i den russiske straffeloven, artikkel 280 (aktivitet som bidrar til organisering av ekstremistiske aktiviteter) og artikkel 282 (opfordring til etnisk, religiøst eller sosialt hat eller fiendtlighet), har også tidligere vært forsøkt tatt i bruk mot Jehovas vitner, men førte i liten grad fram (SOVA, e-postutveksling oktober 2017).

SOVA opplyser at ni Jehovas vitner-organisasjoner ble stengt som følge av at de ble ansett som ekstremistiske før det generelle forbudet mot Jehovas vitner kom. Dette skjedde i områdene Taganrog (2009), Samara (2014), Abinsk (2015), Staryj Oskol, Belgorod, Elista, Orjol og Birobidzjan (2016) og Tsjerkessk (2017). De troende ble bøtelagt etter artikkel 20.29 i loven om administrative forseelser for at de hadde delt ut brosjyrer som er å anse som ekstremistiske (SOVA, e-postutveksling oktober 2017). Lov om administrative forseelser artikkel 20.29 omhandler produksjon eller distribusjon av ekstremistisk materiale og kan gi fengsel på opptil 15 dager og konfiskering av forbudt litteratur. For organisasjoner er bøtene fra 50 000 til 100 000 rubler eller suspensjon av aktivitet i 90 dager (Lov om administrative forseelser 2001).

Sakene ble også fremmet for retten som straffesaker etter anklager om fortsatt aktivitet etter russisk straffelov artikkel 282.2 (fortsatt aktivitet av en organisasjon som er forbudt) og artikkel 282 (opfordring til etnisk, religiøst eller sosialt hat eller

fiendtlighet). Alle ble imidlertid frikjent, bortsett fra de tiltalte i saken fra Taganrog². Straffesaken mot de 16 Jehovas vitnene i Taganrog ble ført pga. mistanke om at de brøt forbudet mot aktiviteter i den lokale organisasjonen som var blitt ansett som ekstremistisk. Saken pågikk i flere år, og først i 2015 ble alle de 16 medlemmene funnet skyldige. Fire medlemmer ble dømt for å ha fortsatt sin aktivitet etter at deres organisasjon var blitt stemplet som ekstremistisk, og for å ha inkludert mindreårige i aktiviteten. De fire fikk ulike betingede dommer og bøter, men slapp å betale. De andre tolv ble dømt til å betale bøter for å ha deltatt i en forbudt organisasjon, men slapp også å betale (SOVA, e-post oktober 2017). De 16 ble idømt bøter fra 10 000 til 70 000 rubler (1250 til 8700 kroner) (U.S. Department of State 2017, s. 10-11).

Russland skjerpet inn anti-terrorlovgivningen i 2016 ved å introdusere den såkalte Yarovaya-loven, som er et tillegg til eksisterende anti-terrorlovgivning. Navnet kommer fra en av grunnleggerne av loven, Irina Yarovaya. Tilleggene retter seg mot terrorisme og ekstremisme, men innebærer også tiltak mot forkynnelse. Ifølge tillegget må en person som ønsker å dele sin tro utenfor de offisielt godkjente bygningene og drive forkynnelse, ha autorisasjon fra egen religiøs gruppe/registrert organisasjon. Det er forbudt å drive forkynnelse i boligstrøk, og de som bryter denne loven kan få bøter på opptil en million rubler (Berg 2016).

Forum 18 rapporterte i juli 2017 om følger av Justisdepartementets søksmål som fikk effekt selv før Høyesteretts dom, domfellelser av religiøse ledere som har arrangert religiøse møter, barn som har blitt møtt med press og diskriminering på skolen. Det er også flere eksempler på Jehovas vitner som enten har blitt oppsagt eller som har blitt tvunget til å si opp jobben. I tillegg har unge menn blitt nektet å utføre alternativ militærtjeneste på grunn av religiøs overbevisning (Arnold 2017a).

En diplomatkilde (e-post, oktober 2017) opplyser at det på mange måter har foregått en vilkårlig regional rettspraksis mot Jehovas vitner før Høyesterett fattet sin beslutning. Diplomatkilden viser til domfellelser som har ført til at publikasjoner fra Jehovas vitner har blitt ansett for å være ekstremistiske, stenging av lokaler og høye bøter. Diplomatkilden viser til at Høyesteretts beslutning nå har ført til at hele Jehovas vitner, både regionalt og sentralt, har måttet stenge for godt.

3.2 FORSKJELLEN I REAKSJONER MOT JEHOVAS VITNER FØR OG ETTER HØYESTERETS BESLUTNING

Den store forskjellen mellom situasjonen før og etter Høyesteretts beslutning er, ifølge Forum 18, at tidligere ble mange publikasjoner fra Jehovas vitner stemplet som ekstremistiske etter administrativ lov, og Jehovas vitner som distribuerte denne litteraturen ble dømt etter administrativ lov, artikkel 20.29. Jehovas vitner kunne likevel delta i gudstjeneste, de kunne besitte eiendom og opptre fritt (e-post, oktober 2017).

Etter Høyesteretts beslutning 20. april, som ble opprettholdt 17. juli 2017, er Jehovas vitner forbudt som organisasjon, ikke bare deres bøker og informasjonsmateriale. Jehovas vitner kan ikke lenger møtes, og hvis de samles eller mistenkes for å ha samlinger, risikerer de å bli anklaget for kriminell virksomhet, som igjen kan føre til høye bøter og mange års fengsel. Nå gjelder dette for alle medlemmer av Jehovas vitner (Forum 18, e-post oktober 2017). Jehovas vitners aktiviteter er nå permanent

---

² Taganrog ligger i Rostov region, sør i Russland.

forbudt. Individuelle medlemmer kan nå bli utsatt for straffeforfølgelse hvis de utøver sin religion eller tro offentlig eller privat, også hvis de er i besittelse av litteratur fra Jehovas vitner. De kan straffes etter straffelovens artikkel 282.2 for aktiviteter i en forbudt organisasjon (Arnold 2017a; Straffeloven 1996).

Forum 18 opplyser at det er strengere reaksjoner mot personer som har posisjoner innenfor Jehovas vitner enn for ordinære medlemmer. Hvis et Jehovas vitne blir anklaget for å fortsette med sin aktivitet i en ekstremistisk organisasjon (aktivitet som kan straffes etter russisk straffelovs artikkel 282.2), vil straffen være strengere etter del 1 av artikkelen (organisere aktivitet), med bøter fra 400 000 til 800 000 rubler³ eller beløp tilsvarende to til fire årslønner eller fengsel fra seks til ti år, enn etter del 2 (deltakelse), som gir bøter på 300 000 til 600 000 rubler eller beløp tilsvarende to til tre årslønner, tvangsarbeid fra ett til fire år eller fengsel fra to til seks år (e-post, oktober 2017; Straffeloven 1996).

Rekruttering for Jehovas vitner straffes med bøter fra 300 000 til 700 000 rubler, eller beløp tilsvarende to til fire årslønner, tvangsarbeid fra to til fire år eller fengsel fra fire til åtte år etter straffeloven artikkel 282.2 del 1.1 (Straffeloven 1996).

Finansiering av aktivitet til en ekstremistisk organisasjon straffes etter straffelovens artikkel 282.3, enten med bøter fra 300 000 til 700 000 rubler eller beløp tilsvarende to til fire årslønner, tvangsarbeid fra ett til fire år eller fengsel fra tre til åtte år.

For flere detaljer om straffeutmåling, se straffeloven (1996).

4. HVORDAN DRIVER JEHOVAS VITNER SIN AKTIVITET ETTER AT DET GENERELLE FORBUDET KOM?

Ifølge en representant for European Association of Jehovah's Witnesses i Moskva har medlemmene fortsatt med sin aktivitet etter at det generelle forbudet kom i april 2017. De har fortsatt med sin møtevirksomhet, med å rekruttere nye medlemmer etc., siden dette er en del av det å være medlem og en del av deres religion. Talsmannen opplyser imidlertid at medlemmene nå må være mye mer forsiktig i sin aktivitet enn tidligere, fordi de er redde for å bli stilt rettslig ansvarlig for sine handlinger. Personer som av helsemessige årsaker ikke kan delta på samlinger, kan likevel være «til stede» gjennom å lytte til hva som blir sagt via telefon eller på en annen måte delta i kommunikasjonen. En person som helt slutter å delta i Jehovas vitners aktiviteter og ikke lenger har kontakt med menigheten, blir ikke lenger regnet for å være medlem, og vil heller ikke lenger telles med i medlemsoversikten. Det samme gjelder personer som ikke retter seg etter Jehovas vitners regler om oppførsel, og som f.eks. lever et liv som Jehovas vitner karakteriserer som et utsvevende liv. For Jehovas vitner er det ikke akseptert å bo sammen før ekteskap, å røyke eller å misbruke alkohol, dvs. at Jehovas vitner skal vise måtehold hvis de drikker (European Association of Jehovah's Witnesses, e-post oktober 2018).

---

³ 400 000 rubler tilsvarer ca. 49 500 kroner pr. 10. oktober 2018 (Finn u.å.).

5. PRAKSIS ETTER AT DET GENERELLE FORBUDET KOM

5.1 SAKER UNDER ETTERFORSKNING

Ingen personer fra Jehovas vitner har blitt domfelt som følge av Høyesteretts dom av 20. april 2017, eller Høyesteretts opprettholdelse av dommen av 17. juli 2017 (Arnold 2018b).

Pr. 13. september 2018 er imidlertid 65 personer⁴ under etterforskning for sin aktivitet i Jehovas vitner. Av disse 65 er 25 personer under anholdelse i varetekt, 9 personer er i husarrest og 31 har fått reiserestriksjoner (Arnold 2018b; European Association of Jehovah's Witnesses 2018a).

Russisk politi har gjennomført 40 husransaker og konfiskering av eiendom hos Jehovas vitner fra september 2017 til august 2018 (European Association of Jehovah's Witnesses 2018a).

Fire rettssaker er påbegynt. Blant dem er saken til den danske statsborgeren Dennis Christensen som ble arrestert før det generelle forbudet kom. Christensen har sittet arrestert siden mai 2017. Rettssaken mot ham startet i februar 2018, og pågår fortsatt etter mer enn 20 rettssamlinger. To andre sakene gjelder personer fra Kabardino-Balkaria. De to er anklaget for ekstremisme og oppfordring til etnisk, religiøs eller sosialt hat eller fiendtlighet etter russisk straffelov artikkel 282.2 del 1.1. Rettsforhandlinger har pågått siden henholdsvis mai og juli. Rettsforhandlinger i en fjerde sak har pågått siden 3. august 2018, disse gjelder en mann fra Oryol. Han er anklaget for deltakelse i en ekstremistisk organisasjon etter straffelovens artikkel 282.2 del 2. Også disse fire sakene gjelder personer som har sittet arrestert siden før det generelle forbudet kom. Ingen av de øvrige 65 sakene har kommet opp for rettsapparatet (Arnold 2018b; European Association of Jehovah's Witnesses 2018a).

25. august 2017 rapporterte Forum 18 om første søksmål mot Jehovas vitner etter at det generelle forbudet trådte i kraft. Forum 18 meldte at en kvinne i byen Kursk, sørvest for Moskva, var under etterforskning for anklager om ekstremisme. Kvinnen var anklaget for forsøk på å rekruttere personer til en «ekstremistisk organisasjon». Anklagen kom etter at en lokal innbygger klaget til politiet på at kvinnen og hennes 15 år gamle sønn hadde delt ut løpesedler og oppfordret folk til å bli medlemmer i Jehovas vitner på byens marked. Blir kvinnen dømt (sønnen er under kriminell lavalder), vil hun kunne straffes med en bot på 300 000 til 700 000 rubler eller to til fire årslønner, tvangsarbeid av to til fem års varighet eller fengselsstraff på fire til åtte år, etter straffelovens artikkel 282.2 del 1.1 (rekruttering) (Arnold 2017b). Dom i saken foreligger fortsatt ikke, jf. informasjon om at ingen har blitt dømt etter at det generelle forbudet kom.

5.2 ANDRE REAKSJONER MOT JEHOVAS VITNER ENN ANKLAGER OM DELTAKELSE

Personer som går åpent ut med at han eller hun er Jehovas vitne vil trolig miste jobben, ifølge en representant for European Association of Jehovah's Witnesses i Moskva (e-post, oktober 2018). Dette gjelder spesielt hvis personen er lærer, lege eller annen

---

⁴ Arnold (2018a) opplyser at til sammen 69 personer er under etterforskning etter at det generelle forbudet ble innført, og at fire av disse trolig ikke vil få noen form for restriksjoner. European Association of Jehovah's Witnesses (2018a) opplyser i sin september-rapportering at det er 65 personer som er under etterforskning. Det er derfor trolig at de siste fire ikke vil få noen form for restriksjoner.

statlig ansatt. I tillegg er det en del sykehus som nekter å gi Jehovas vitner medisinsk behandling, fordi personalet blir bedt om å rapportere om Jehovas vitner til myndighetene.

5.3 HVEM ER MEST UTSATT FOR REAKSJONER FRA MYNDIGHETENE?

Ifølge en representant for European Association of Jehovah's Witnesses i Moskva risikerer ethvert medlem av Jehovas vitner i Russland, uavhengig av kjønn og alder, å bli anklaget og fengslet. Praksis viser imidlertid at menn på 45–50 år, som er ekstra aktive og nidkjære medlemmer, oftere havner i arresten eller får husarrest enn andre mer passive medlemmer (e-post, oktober 2018). Kun ett kvinnelig medlem av Jehovas vitner sitter i varetekt. De øvrige 24 personene som sitter i varetekt er alle menn (European Association of Jehovah's Witnesses 2018b).

5.4 GEOGRAFISKE VARIASJONER

Forum 18 opplyser at det tidligere kunne være slik at forholdene for Jehovas vitner var vanskeligere i enkelte områder i landet enn i andre. Dette med bakgrunn i enkeltsaker som ble ført for lokale rettsinstanser, hvor enkelte Jehovas vitner-samfunn ble forbudt. Siden forbudet nå gjelder over hele Russland, er det ikke lenger noen forskjell fra område til område, ifølge Forum 18 (e-post, oktober 2017). Forum 18 presiserer imidlertid at de ikke har undersøkt i detalj lokale myndigheters holdninger, media etc. i alle de 83 føderasjonssubjektene⁵ i Russland. Gitt den geografiske spredningen av administrative saker som har blitt ført mot Jehovas vitner før Høyesterett fattet sin beslutning og det generelle forbudet som nå har kommet, så synes situasjonen å være den samme i hele landet, opplyser Forum 18 (e-post, oktober 2017).

De 65 personene som nå er under etterforskning, kommer fra ulike føderasjonssubjekter i Russland. 9 av de opprinnelig 69 kommer fra føderasjonssubjektet Orenburg oblast, som ligger sørøst for Moskva, nær grensen til Kasakhstan. 7 personer kommer fra Primorskij kraj, som ligger helt sørøst i Russland. 6 personer er bosatt i delrepublikken Tatarstan, 80 mil øst for Moskva og 6 personer bor i Saratov oblast, sør for Tatarstan. 5 personer kommer fra henholdsvis Kamtsjatka kraj, helt øst i den russiske føderasjonen, og 5 personer fra Ivanovo oblast, 250 km nordøst for Moskva (Human Rights Watch, e-post 2018).

6. MULIGHETEN TIL Å FÅ BISTAND VED OVERGREP

Hvorvidt russiske myndigheter (russisk politi) vil kunne gi noen form for beskyttelse i forbindelse med vandalisme, hærverk og vold mot Jehovas vitner, opplyser Forum 18 at de ikke har studert og gått i dybden på dette spørsmålet. Men de kjenner til at ved enkelttilfeller av vandalisme utført av privatpersoner, har Jehovas vitner oppsøkt politiet. Hva som har kommet ut av dette, er ukjent, ifølge Forum 18 (e-post, oktober 2017). SOVA er kjent med at Jehovas vitner vanligvis kontakter politiet ved alvorlige hendelser, men at politiet for det meste ikke foretar seg noe og ofte reagerer med

---

⁵ Russland består av 83 føderasjonssubjekter, herunder republikker (delstater), oblaster (fylker/provinser), kraj (territorium), autonome oblast, autonome distrikter og føderale byer.

irritasjon. Dette har ført til at Jehovas vitner som regel ikke tar seg bryet med å klage til politiet dersom det dreier seg om små hendelser (e-post, november 2017).

7. JEHOVAS VITNERS OVERSETTELSE AV BIBELEN ER STEMPLET SOM EKSTREMISTISK

Jehovas vitners bibel ble stemplet som ekstremistisk i Vyborg byrett 17. august 2017, og Leningrad regionale rett opprettholdt beslutningen i desember 2017 (Arnold 2017c; Memorial 2018). Ifølge flere kilder er Jehovas vitners *New World Translation of the Holy Scriptures* (NWT) ikke annet enn Jehovas vitners egen oversettelse av Bibelen. Men retten i Vyborg har konkludert med at NWT ikke er en Bibel og at boka er ekstremistisk (RFE/RL 2017; Glover 2017). Ifølge blant andre Alexander Verkhovsky (som sitert i Glover 2017), som er leder av SOVA (Center for Information and Analysis i Moskva), er det svært merkelig av retten å konkludere med at en oversettelse av Bibelen ikke er Bibelen. Verkhovsky er redd for at denne beslutningen kan få følger for andre oversettelser av religiøse skrifter.

8. REFERANSER

8.1 SKRIFTLIGE KILDER

- Arnold, V. (2016, 24. mai). Russia: Jehovah's Witnesses face possible liquidation. *Forum 18*. Tilgjengelig fra http://forum18.org/archive.php?article_id=2181 [lastet ned 15. oktober 2018]
- Arnold, V. (2017a, 18. juli). Russia: Jehovah's Witnesses now banned. *Forum 18*. Tilgjengelig via <http://www.refworld.org/docid/596f0b5f4.html> [lastet ned 15. oktober 2018]
- Arnold, V. (2017b, 25. august). Russia: First prosecution after Jehovah's Witness ban. *Forum 18*. Tilgjengelig fra http://www.forum18.org/archive.php?article_id=2310 [lastet ned 15. oktober 2018]
- Arnold, V. (2017c, 29. september). Russia: Jehovah's Witness Bible, Jewish, Christian, Muslim books banned. *Forum 18*. Tilgjengelig fra http://www.forum18.org/archive.php?article_id=2319 [lastet ned 15. oktober 2018]
- Arnold, V. (2018a, 13. september). Russia: Criminal investigations of 69 Jehovah's Witnesses. *Forum 18*. Tilgjengelig fra http://www.forum18.org/archive.php?article_id=2412 [lastet ned 25. september 2018]
- Arnold, V. (2018b, 13. september). Russia: Criminal investigations of 69 Jehovah's Witnesses-list. *Forum 18*. Tilgjengelig fra http://www.forum18.org/archive.php?article_id=2413 [lastet ned 25. september 2018]
- Berg, E. (2016, 27. november). Russia's Controversial 'Yarovaya Package' Targets Missionaries, Threatens Privacy. *Legal Dialogue*. Tilgjengelig fra <http://legal-dialogue.org/russias-controversial-yarovaya-package-targets-missionaries-threatens-privacy> [lastet ned 15. oktober 2018]
- European Association of Jehovah's Witnesses (2018a, 14. september). Religious Freedom Concerns. Russia. Statement by the European Association of Jehovah's Witnesses. I: *Contributions by the European Association of Jehovah's Witnesses - Armenia, Azerbaijan, Belarus, Bulgaria, Eastern Ukraine, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Lithuania, Moldova, Russia, Tajikistan, Transnistria, Turkey, Turkmenistan, Ukraine, Uzbekistan - to the OSCE Human Dimension Implementation Meeting, Warsaw 10-21 September 2018*. Warszawa: OSCE. Tilgjengelig via <https://www.osce.org/odihr/394640?download=true> [lastet ned 1. oktober 2018]
- European Association of Jehovah's Witnesses (2018b, 14. september). Campaign of terror against Jehovah's witnesses in Russia. I: *Contributions by the European Association of Jehovah's Witnesses - Armenia, Azerbaijan, Belarus, Bulgaria, Eastern Ukraine, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Lithuania, Moldova, Russia, Tajikistan, Transnistria, Turkey, Turkmenistan, Ukraine, Uzbekistan - to the OSCE Human Dimension Implementation Meeting, Warsaw 10-21 September 2018*. Warszawa: OSCE. Tilgjengelig fra <https://www.osce.org/odihr/394640?download=true> [lastet ned 1. oktober 2018]
- Finn (u.å.). *Valutakalkulator*. Oslo: Finn. Tilgjengelig fra <https://www.finn.no/reise/valuta/> [lastet ned 11. oktober 2018]
- Glover, N. (2017, 18. august). Russian Court Bans Jehovah's Witness Bible. *World Religion News*. Tilgjengelig fra <https://www.worldreligionnews.com/religion-news/russian-court-bans-jehovahs-witness-bible> [lastet ned 19. september 2018]
- Human Rights Watch (2017, 18. juli). *Online and On All fronts Russia's Assault on Freedom of Expression*. New York: Human Rights Watch. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/report/2017/07/18/online-and-all-fronts-russias-assault-freedom-expression> [lastet ned 15. oktober 2018]
- Jehovah's Witnesses (u.å.). *Jehovah's Witnesses Around the World. Russia*. Holbæk: JW.org. Tilgjengelig fra <https://www.jw.org/en/jehovahs-witnesses/worldwide/RU/> [lastet ned 15. oktober 2017]

- Jehovas vitner (2017, 8. mars). *Forbud mot Jehovas vitner i Russland nær forestående?* Holbæk: Jehovas vitner. Tilgjengelig fra <https://www.jw.org/no/nyheter/juridisk/etter-region/russland/russland-forbud-naer-20170308/> [lastet ned 15. oktober 2018]
- [Lov om administrative forseelser] (2001, siste tillegg fra 29. juli 2017). *Kodeks Rossjskoj Federatsii ob administrativnykh prvanoarusjenijakh [Den russiske føderasjons lov om administrative forseelser]*. Tilgjengelig via Consultant.ru. https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_34661/ [lastet ned 15. oktober 2018]
- Memorial (2018, 17. september). Список преследуемых по обвинению в принадлежности к Свидетелям Иеговы (обновляется) Liste over forfulgte medlemmer av Jehovas vitner. *Memorial*. Tilgjengelig fra <https://memohrc.org/ru/special-projects/spisok-presleduemyh-po-obviniyu-v-prinadlezhnosti-k-svidetelyam-iegovy> [lastet ned 3. oktober 2018]
- Reuters (2017, 20. april). Russian court bans Jehovah's Witnesses as extremist. *Reuters*. Tilgjengelig fra <http://www.reuters.com/article/us-russia-religion-jehovah-s/russian-court-bans-jehovahs-witnesses-as-extremist-idUSKBN17M1ZT> [lastet ned 15. oktober 2018]
- RFE/RL, dvs. Radio Free Europe (2017, 18. august). Russia Bans Jehovah's Witnesses' Translation Of Bible. *RFE/RL*. Tilgjengelig fra <https://www.rferl.org/a/russia-jehovahs-witnesses-bible-translation-banned/28684384.html> [lastet ned 19. august 2018]
- SOVA, dvs. Center for Information and Analysis (2017, 21. september). *The Supreme court's decision banning the organization of Jehovah's witnesses*. Moskva: SOVA. Tilgjengelig fra <http://www.sova-center.ru/en/religion/conference-papers/2017/09/d37921/> [lastet ned 15. oktober 2018]
- Store Norske Leksikon. *Jehovas vitner* (sist endret 10. juli 2018). Oslo: Store Norske Leksikon. Tilgjengelig fra https://snl.no/Jehovas_vitner [lastet ned 15. oktober 2018]
- [Straffeloven] (1996, 13. juni). *The Criminal Code of the Russian Federation No. 63-FZ of June 13, 1996*. Tilgjengelig fra <http://cis-legislation.com/document.fwx?rgn=1747> [lastet ned 15. oktober 2018]
- U.S. Department of State. (2017, 15. august). *International Religious Freedom Report for 2016 – Russia*. Washington D.C.: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra <https://www.state.gov/documents/organization/269104.pdf> [lastet ned 15. oktober 2018]
- Wikipedia. *Forum 18*. (sist oppdatert 15. september 2017). Tilgjengelig fra https://no.wikipedia.org/wiki/Forum_18 [lastet ned 15. oktober 2018]

8.2 MUNTlige KILDER

- Diplomatkilde. E-post oktober 2017.
- European Association of Jehovah's Witnesses. E-postkorrespondanse 8. og 9. oktober 2018.
Kilden har blitt omtalt av både SOVA og Human Rights Watch som en svært pålitelig og oppdatert kilde.
- Forum 18. E-postutveksling via Helsingforskomiteen 10. og 17. oktober 2017.
- Human Rights Watch. E-post 17. september 2018.
- SOVA. E-postutveksling oktober og november 2017.